

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุงานในธนาคารมากกว่า 9 ปี และอายุงานในด้านสินเชื่อ 6 - 9 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในแผนกสินเชื่อของสาขาที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่ส่วนใหญ่มีพนักงาน 4 - 6 คน พนักงานส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับที่สามารถปฏิบัติงานด้านการปรับโครงสร้างหนี้ได้ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนพนักงานในแผนกของตนเหมาะสมกับปริมาณงานในปัจจุบันและการปรับโครงสร้างหนี้เป็นการเพิ่มภาระให้กับพนักงานพอสมควร

5.1.2 นโยบายการปรับโครงสร้างหนี้และวิธีการปรับโครงสร้างหนี้

- 1) นโยบายในการคัดเลือกลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ ธนาคารพาณิชย์กลุ่มตัวอย่างจะพิจารณาจาก ความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคตเป็นอันดับแรก รองลงมาคือความยากง่ายในการแก้ปัญหาของลูกหนี้และผลประโยชน์ของธนาคารตามลำดับ
- 2) นโยบายในการประเมินความเป็นไปได้ในการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งแบ่งเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรของลูกหนี้ ซึ่งปัจจัยภายใน พิจารณาจากฐานะทางการเงินของลูกหนี้เป็นปัจจัยอันดับแรกในการประเมินความเป็นไปได้ในการปรับโครงสร้างหนี้ ส่วนปัจจัยภายนอก พิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศเป็นปัจจัยอันดับแรก
- 3) วิธีการปรับโครงสร้างหนี้ ธนาคารพาณิชย์ใช้ การลดอัตราดอกเบี้ยลง ขยายระยะเวลาการชำระหนี้เพิ่มขึ้นและปรับหนี้ระยะสั้นให้เป็นระยะยาว มากที่สุด

5.1.3 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปรับโครงสร้างหนี้

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อความสำเร็จในการปรับโครงสร้างหนี้คือ ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ส่วนสาเหตุที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ลูกหนี้ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้คือ ลูกหนี้มีความสามารถในการชำระหนี้ต่ำ เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ได้ ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการค้ำเนินคดีกับลูกหนี้เหล่านี้

สำหรับระยะเวลาการปรับโครงสร้างหนี้ส่วนใหญ่จะใช้เวลาประมาณ 2 - 4 เดือนและมากกว่า 6 เดือน ซึ่งระยะเวลาการปรับโครงสร้างหนี้จะเร็วหรือช้าเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความร่วมมือของลูกหนี้และนโยบายกฎระเบียบของธนาคาร

นอกจากนี้ยังพบว่าลูกหนี้ส่วนใหญ่ที่ปรับโครงสร้างหนี้เสร็จเรียบร้อยแล้วสามารถปฏิบัติตามสัญญาการปรับโครงสร้างหนี้ สำหรับลูกหนี้ที่ไม่สามารถทำตามสัญญาได้ส่วนใหญ่เกิดจากภาวะธุรกิจของลูกหนี้มีการเปลี่ยนแปลง

5.1.4 ปัญหาและอุปสรรคในการปรับโครงสร้างหนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการปรับโครงสร้างหนี้พบว่า การที่ลูกหนี้ไม่ให้ความร่วมมือและไม่เข้าใจปัญหา เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่สุด รองลงมา ได้แก่ ปัญหาของภายในองค์กรของลูกหนี้แต่ละรายไม่เหมือนกันและขั้นตอนในการขออนุมัติของธนาคารพาณิชย์ ตามลำดับ

5.1.5 รูปแบบการปรับโครงสร้างหนี้

ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ใช้การปรับโครงสร้างหนี้โดยความสมัครใจ และการปรับโครงสร้างหนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ที่ปรึกษาทางการเงิน

5.1.5 ความเห็นต่อสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากทางภาษีและระเบียบต่างๆในการปรับโครงสร้างหนี้

สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีเป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุดต่อธนาคารพาณิชย์ในการส่งเสริมการปรับโครงสร้างหนี้ นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทยในเรื่องการจัดทำเอกสารและรายงานยังไม่เหมาะสมเนื่องจากมีความยุ่งยากซับซ้อนเกินไปส่วนระเบียบในข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมแล้ว

5.1.6 วิธีปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัด เชียงใหม่

1) วิธีการปรับโครงสร้างหนี้ กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์แห่งนี้มีขั้นตอน ดังนี้

- 1.1) การคัดเลือกลูกหนี้
- 1.2) ตรวจสอบกิจการลูกหนี้
- 1.3) คดลงเงื่อนไขเบื้องต้น
- 1.4) นำเข้าที่ประชุมสินเชื่อบริษัท
- 1.5) ขออนุมัติปรับโครงสร้างหนี้
- 1.6) ให้ลูกหนี้ลงนามในสัญญาการปรับโครงสร้างหนี้
- 1.7) ติดตามผลการปฏิบัติตามสัญญาของลูกหนี้

2) สถานะทั่วไปของการให้สินเชื่อ หนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และการปรับโครงสร้างหนี้

ธนาคารพาณิชย์ที่แห่งนี้มีกรให้สินเชื่อ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือสินเชื่อทั่วไปและสินเชื่อบุคคล โดยจำนวนเงินของการให้สินเชื่อแบบทั่วไปจะมีมากกว่าสินเชื่อบุคคล สำหรับสินเชื่อทั่วไปจะจัดสรรให้แก่ภาคการค้าปลีกค้าส่งมากที่สุด ส่วนสินเชื่อบุคคลจะเป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมากที่สุด ในส่วนของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้พบว่าภาคธุรกิจสหกรณ์จะมีสัดส่วนของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้มากที่สุด โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 75 ของสินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจสหกรณ์ทั้งหมด สำหรับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์แห่งนี้เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 3 ปี 2542 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2543 พบว่า มีปริมาณหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในสัดส่วนและมูลค่าที่ใกล้เคียงกันถึงแม้ว่าจะมีการปรับโครงสร้างหนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ขณะเดียวกันก็มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นด้วย ทั้งจากลูกหนี้รายใหม่และลูกหนี้รายเก่าที่เคยปรับโครงสร้างหนี้แล้ว ส่วนสถานะการปรับโครงสร้างหนี้จนถึงเดือนมิถุนายน 2543 มีลูกหนี้ที่เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ทั้งสิ้น 109 ราย และสามารถปรับโครงสร้างหนี้สำเร็จ

5.2 ข้อจำกัดของการศึกษา

5.2.1 ในการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลบางประการ เช่น ปริมาณหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารพาณิชย์ที่จะทำการศึกษา เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เป็นความลับแม้แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ไม่สามารถให้ข้อมูลเหล่านี้ได้เนื่องจากข้อตกลงระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทยในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ใช้ข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งที่เป็นตัวอย่างซึ่งไม่สามารถเปิดเผยชื่อได้

5.2.2 การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาในส่วนของธนาคารพาณิชย์เท่านั้น ไม่ได้รวมไปถึงองค์กรอื่นที่มีผลต่อกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวลูกหนี้เอง ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญของกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการผลการศึกษาและข้อจำกัดของการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 จากนโยบายการปรับโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์พบว่า ปัจจัยในการคัดเลือกลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ การประเมินความเป็นไปได้ในการปรับโครงสร้างหนี้ ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นปัจจัยในส่วนของลูกหนี้เอง เช่น ความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต ฐานะทางการเงินและความร่วมมือของลูกหนี้ ดังนั้น เพื่อให้การปรับโครงสร้างหนี้ประสบความสำเร็จ รัฐบาลควรมีการส่งเสริมในด้านการเพิ่มศักยภาพให้กับลูกหนี้เพื่อให้สามารถชำระหนี้ได้ในอนาคต เช่น การค้ำประกันหนี้สินบางส่วน of ลูกหนี้หลังจากมีการปรับโครงสร้างหนี้แล้ว การส่งเสริมให้คำปรึกษาในด้านการผลิต การตลาดและการเงิน เป็นต้น ถ้าหากรัฐบาลสามารถส่งเสริมให้ลูกหนี้มีศักยภาพในการประกอบธุรกิจได้ ก็จะทำให้สถาบันการเงินมีความมั่นใจในการที่จะได้รับชำระหนี้คืน และมีความมั่นใจที่จะดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ให้กับลูกหนี้

5.3.2 จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับโครงสร้างหนี้กับการลดลงของ NPL พบว่า การปรับโครงสร้างหนี้ไม่ได้เป็นปัจจัยเดียวในการลด NPL ดังนั้น ควรมีมาตรการอื่นๆ ในการลด NPL ของระบบสถาบันการเงิน โดยพิจารณาจากปัจจัยที่มีผลต่อ NPL ซึ่งมีปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) ปัจจัยในด้านการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจในประเทศ ถ้าหากสัญญาณทางเศรษฐกิจเริ่มแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการฟื้นตัวได้ ก็จะทำให้ลูกหนี้ของธนาคารมีความเชื่อมั่น รวมทั้งมีศักยภาพในการชำระหนี้ต่อธนาคารได้มากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลควรออกมาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

2) การจัดตั้งบรรษัทบริหารสินทรัพย์ (AMC) ของสถาบันการเงินเพื่อโอนรับหนี้ของสถาบันการเงินมาแก้ปัญหา ซึ่ง AMC จะมีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหาอันจะเป็นอีกกลไกหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบ ดังนั้นรัฐบาลควรมีการผ่อนปรนกฎระเบียบและส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง AMC ขึ้น โดยเร็วเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา NPL อีกทางหนึ่ง

5.3.3 ในส่วนของผู้ที่ทำวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป ควรมีการศึกษาในส่วนของลูกหนี้ด้วย เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาต่างๆ ในส่วนของลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหนี้ ซึ่งจะส่งผลในการปรับปรุงกระบวนการปรับโครงสร้างหนี้ อีกทางหนึ่ง